

ЭСКИ СУРАТ

Таныганыла чыгарла деп умут этебиз

Суратта биринчи тизгинде ортада, башында Фуражасы болган аскерчи оруслуду. Ол взводу командири. Андан калганна барысы да тауу жашадыла, Огъары Малкырдандыла.

Биринчи тизгинде он жанындан биринчи Бөзюланы Таукъанын жашы Хасанды. Ол 1908 жылда Огъары Малкырданды Золтыда тууганды. Билими адам эди. 1931-1932 жылда Ордонкиндезде рабфакны тауушанды. Андан сора Нальчикде педучилищедэ заочно бөлүмюндө окугъанды.

1934 жылда көп адамла бирден чыккан олимпиада болган эди. Хасан алагыла кышуулду, Минги тауга өрпөк кытайды. Анга шагъатлык этген китапчыгы бюгонлюкдө жашында Омарда сакъланганды, грамотасы да.

Ол жылдада Хучиналаны Гичини кызы Мерет бла юйөр кырадыла. Эки жашлары бла бир кызылары болады - Омар бла Осман эмда Мадина.

Бек ариу, кыуанчы, ахшы муратла да салып жашай тура эдиле. Уруш башланды да, барын да бузду. Аны биринчи айларында кызауутка чыккырылган жашланы санында Хасан да бар эди. 1941 жылда 26 сентябрда аскер бөлүмю

бла Таганрогда эди. Бу суратны да ол заманда жибергенди. Юсонде атларын жазып. Бир кыуаму сакъланганды. Калган жазуулары онгандыла, билимейдиле. Суратны уа юй бичеси Меретге жиберген эди. Ол асырап турганды.

Анда жазылганына көре Хасанын сол жанындагы аскерчи Болатланы Токмакы

ны жашы Мустафаны. Ол бөлүмю командири эди. 1943 жылда сөрмөшөлдөн биринде жоугланды. Экинчи тизгинде он жанындан экинчи Гуталаны Аубеди. Урушдан кытайтп келгенди. Көндө жашап турганды. Аны кыатындагы Асанланы Беретини жашы Махтиди. 1943 жылда өлгөндү. Сержант чыны бар эди.

Башкаларыны юслеринден хапар билатмагъанбыз. Газет окуучуларыбызны арларында таныганыла чыгарла, бизге да хапар билдириле деп умушта.

Сурат а 1941 жылда Таганрог шахарда алынганды.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Ахшы аман

Тырыуузуну бешинчи номерли гимназиясында жай математикалы школ аны директору Моллаланы Фатиманы башламчылыгы бла быйыл ююнчю жыл ишлейди. Ол кеси уа орта звенда окугъушанга кышаккы билим беринюне кыурауда сынамылы башламчыды.

Школну программасы сабийледе илму оюмну кыозгъайды эм айнатады. Аны бла бирге уа жашла бла кызыла мында профилли дисциплиналы мектепде окутулмаган бир-бир бөлүмлерин тынгылы билрге он табайдыла. Ол а алагы арта тамата

Билимге, илмуға да талпыныуну кыозгъай

класслада кеслерине ызы сайларга болушлук этерки. Андан сора да, предмет олимпиадалада жетишимли болурга себепликди.

Дерсе юч ыйкыны ичинде тынгылы оборудование бла жалчылгынган кабинетде бийик категориялы математикадан окуткан педагог Ольга Трейтцкованы эм инглиз тили устазы Нина Юганни башлыклары бла бардырылгандыла. Кыуаму таматасы уа Тебуланы Мариям (математикадан эм информатикадан окутады) болганды.

Сегизинчи класска жү-

рюгенле мастер-класслаға, чыгармачылык конкурслаға, практика дерселеге кыатышандыла. Проект ишлеге энци эс бурулганды. Ол ФГОС-ну жагы тейлюсун жашауда бардырууну эм кыйматлы аамалына саналады. Жай математикалы школну бирси жылладагы выпускниклери Этевланы Фариде, Боллуланы Ислам, Гайланы Малика, Бочаланы Юлсун, Кантемир Иванов, Ахматланы Мариям окуучулагы кеслерини тюрлю-тюрлю темалагы жазырлаган проектлери юслеринден айтылганды.

Бу жол сабийле аслам затны

билрге итингендиле, тирликлерин да көргозгөндиле. Сагъынылган жай мектепни жабылуу бла аланы директору илму-методика иш жаны бла орунбасары Олеся Ашибокова алгышсаганды. Окуучулагы сертификатла да байрам халда берилгендиле. Он жаш бла кыыз а алчылыкны диплому бла сауга-лангандыла. Математикалы школга кыатышканы аны кыурагъанла уа алагыла билим берген устазлагы ыразылыклары билдиргендиле.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

ЭКОЛОГИЯ САГЪАТ

Жерибизни юсюндө ушакъла, назмула, жырла

Бу көнлөде Т. Мальбахов аты миллет библиотеказы келечилери «Радуга» сабий социал-реабилитация арада көнөкыда болгандыла. Ала «Мен глобусну кыучакъладым»

тюрлю-тюрлю долайлары, акъ төпелери кыаллары болган хангы планета болганы эсгертендиле. Асламысында кудуретге заран келтиргенибин белгилей, экология жаны бла

Бюгонлюкдө кыайсы бирибиз да кесибизге «Мында ары уа бизни не сакълайды?» деген соруну бере, анга жууап излей, сагъышаныр чекге жетип турабыз. Сабийле ангыларна халда

кыалганлыкка, экология кыайлыгыла а паланы адам улугъа эм саулай экологияга энци-энчи тюрлюоргоке болады.

деген ат бла экология сагъат да бардыргъандыла.

Андан сора дунияны тамашалыгыны, ариулуугуну юсюндө айткандыла. Биз жашан жер сейирлик агъачлары,

билимлик адам улугъа дуния башында жашау этип турарга он берилгени айткандыла. Жашагъан жерибизни оюрге, багыларга, тазалай тутарга чакыргъандыла.

аалагы от тошою кыайлыкты табыгъатка кылайла хал сагъаны юсюндөн билдириле этилгендиле. Ол келтирген зараны ырыкы неча социал жаны терк окуна керюнюп

Библиотекачыла кыураган «Алгъач элберле», «Төрпюнчю адетке көре, алышындыруу барды. Иги ойнадынг эсе, бийигрек дивизионнга кетюролесе, кыдырсанг а, энци-герделе бла ойнайсы. Бир лигадан башхасына көнгөнде уа, командалы кыурамы тюрленеди. Эсимдеди, Кыбарты-Малкырдан «Аруан» бла «Малка» кыуумла эки кере

Бизде уа, спортда жүрюген адетке көре, алышындыруу барды. Иги ойнадынг эсе, бийигрек дивизионнга кетюролесе, кыдырсанг а, энци-герделе бла ойнайсы. Бир лигадан башхасына көнгөнде уа, командалы кыурамы тюрленеди. Эсимдеди, Кыбарты-Малкырдан «Аруан» бла «Малка» кыуумла эки кере

МОКЪАЛАНЫ Зукура.

АДАМ ЭМ ЗАКОН

Инспектор бузукъчу водителден улутха алганды

РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де следствие управленийыны кыулыкчулары РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда ГИБДД-сыны жол-патруль службасыны инспекторна РФ-ни Уголовный кодексини 290-чы статьясыны 3-чю кесигине бузукълык этгени юсюн материалла жарашдыргандыла. Башхача айтканда, ол ишчи кезинде улутха алганына эмда законла топурулмагъанларына эс бурмай кыойганына ишлеклик барды.

Следовательлени оюмларына көре, бый

ыл 18 майда водитель жолда жорюнюк жорукларына бузукълык этгенди. Аны керюп, алагыла инспектора жетгендиле. Аладан бири водителге этген аманлыкны оюн тазирини өлчөми 1500 сом болганын аныглаттады. Алай эр киши аны жууапха тартылааларын, протокол жарашдырмазларын тилейди.

Инспектор аны башын жуупчу ююн 2000 сом ислгенди. Бузукъчу ачаны патруль машинада кыойганды. РФ-ни МВД-сыны кеси кюркюсуулуку бөлүмюню кыулыкчула-

лы тийиши жумушла топуруп, инспектор улутха алганын тохташдыргандыла.

КъМР-де МВД-дан бизге билдиргенери, чи ишле министр полицияны генерал-майору Игорь Ромашкин бу шартла бла байламлы тинтиле бардыргыга бююргъанды. Инспектору тюрлю шарт токташдырыла, ол законлагы тийишлиликке жууапха тартылканды. Аны таматалары да терсленирилди.

ТИКАЛАНЫ Оатима хазырлаганды.

Футбол

Жангы команда кыуралырын сакълайбыз

«Спартак-Нальчик» футболну миллет лигасында чартлагъаны биринчи кере жаруула бардырганды. Сөз ююнчю, тегизини артыгы жангыда (футболдан, бейсболдан, баскетболдан) спорт лигаларда жорукъла Европандан эсе башхача тюрлюлөдө. АБШ-да лига ны жалаанда банкрот болсанг кыоаргыга тиюеди.

Бизде уа, спортда жүрюген адетке көре, алышындыруу барды. Иги ойнадынг эсе, бийигрек дивизионнга кетюролесе, кыдырсанг а, энци-герделе бла ойнайсы. Бир лигадан башхасына көнгөнде уа, командалы кыурамы тюрленеди. Эсимдеди, Кыбарты-Малкырдан «Аруан» бла «Малка» кыуумла эки кере

да футболну сойючулени лигасында хорлагъанларына аланы барысы да «Спортну болганы» деген атха тийишли болганы эди. Экинчи лигада ала хорларла деп киши уллу ышанмагъан эди.

«Спартак-Нальчик», 2015-2016 жылда сезонла эсепленине көре, ФНЛ-да ойнаргъа он тапханды. Алай командалыны кючлемегенди. Бир жылдан ызына, ПФЛ-га кыайтханында уа, ол саулай жангы футболчуладан кыуралганды. Миллет лигага кыатышырык 27 адамдан биринчи жаруулагы жалаанда тюртөулөн кыалгандыла.

Аладан бири - кыабакъланы сакълануу Иман Карданов - Антон Антипов бла алышын-

магъаны ююнчю тюртөшулени бирине да кыатышмагъанды. Башхача ююнчю айтканда, жарым кыоруулуучула Кардаланы Алий бла Шауаланы Магомед эм чабынуу Ислам Тлулов бирге 34 матчыны ойнагандыла. Калган спортчула уа сезонланы арасында бири клублагы кетгендиле.

Тренерле Биджаланы Хасани бла Игорь Чугайнов ахшы ойначуула бла клубну энтта да жангытырла, ала да бизни жетишимлери бла кыуандыра турурла деп көп ышанмагъанды. Июльну ахырында Юг зонада ПФЛ-ны биринчи туру өтөркиди.

Виктор ШЕКЕМОВ.

Сагъыш

Кофе – беш ауруудан дарман

Гарвардны экспертлери кофе беш ауруудан сакъланырга болушханын ачыклагандыла. Алагы бир кыарайык.

1. Бауурун циррозу.

- Алимле быллай сейир шартны эслегендиле: кофени дайым ичген ичгичилени бауурларында цирроз ауруу иги да аз тюрбейди, - дейди врач-генетик, «Атлас» биомедицина холдингини аналитика департаментини башчысы Дмитрий Никогуосов. - Кофеин бауурга ичиг салгъан зарандан кыурууларыга себеплик этеди.

Болсада бауурубузун сакъланырга деп кофени аракы бла бирге ичереге ашыкмагъыз - кофени аны майгыга эрлай жетдирип, кеш терк этдирликди. Аракычы уулары жорекке ала кыан тамыраны кыайым ишлетдиле, аны ююнчю жорек-терк-терк уруп тебирейди. Ол а пристухка келтирирге болуукду.

2. Альгеймер эм Паркинсон ауруула.

Кофени клеткада белги берген сигнал жолланы бир-бирлерин тыады. Башхача айтканда, клеткалага барган энци информациялагы чырмайды. Ол санда нерва системаны кыартлык бла келген аурууларын кыозгъаган белгиленди да.

3. Жюректин терк-терк урганы.

Бу ауруу кофени сойгенде эм аз тюрбейди. Алай адан аритмияны мерцавательный тюрлюсюндө алгандан да кыыйнала эсе уа, кофени ичереге анга арталыда жарамайды.

4. Диабет.

Кофе асы орунну тюрбондөги безге азыккы бла келген глюкозаны тыоз хайырларынына себеплик этеди. Аны болушлугу бла кыанда бал тузуну өлчөми тюрленгенни безни ишлеуюне улгу заран салмайды, алай бла диабеттен аурууну тыады.

5. Чаркны кыартайыуу.

Бюгонлюкдө аллимлени көбюсю кыартлык аурууда неча чаркны системаларыны ишлеулеринде чыккыган бузукълыкду деген оюмда тохташдыла. Ала умут этгенери, аны багырга, ол уфайлы тыярга да болуукду. Кофе да аны профилактикасыны бир тюрлюсюдө.

- Кофени энци сигнал жолну, тыоз да калорияланы азайтхана, тыады, илмуда аны аты «WNT-ды», - деп аныглаттады Дмитрий Никогуосов. - Ол а, көп кюркюзуу ауруудан коргоулап, адамны емюрюн узакъ этеди.

«Комсомольская правда» газет.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Ж.Ж.

РЕДАКЦИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЗАЛАНЫ Нахабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЫЛАНЫ Борис (жууаплы секретары), МОКЪАЛАНЫ Зукура (бөлүмю редактору), ТИКАЛАНЫ Оатима (бөлүмю редактору).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору примашай - 42-63-01.
Баш редактору орунбасары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретары - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62, Корреспонд - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишче - 42-78-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучууна бла байламмакыла жоруктоку эм жазыкы - 42-37-94.
Энци корреспондент - 42-68-72, Тилангыла - 40-28-97.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кызыгъат жорютмейбин. Кюп жазмагалар редакцияга эм ала артка кытарылмайдыла.

Газетде басылганын материаллада айтылган оюмла редакцияны оюму бла келпешемсе болуукду. Алада айтылган хар зат ююнчю.

Россей Федерацияны Басманы юсюндө законуна тийишлиликке материалла авторлары келетти жууаплайды.

Редакция авторлардан 400 гезит тизгинден (машина бла жазылган 5-6 бет) келино айтмайды.

Газет Басманы эм асламы информацияны эркинликерини кюрюлуку жаны бла Кыбарты-Малкър регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрда регистрация этилгенди.

Регистрация номер - ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетти басмагалы КъМР-ни Басма эмда асламы коммуналныкыла жаны бла кызыр комитетини ююмюсү службасы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басылганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 33

Газеттин ислерине тапдыруу ююнчю КъМР-ни почта сызыны федеральный Управленияга жууаплайды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газеттин Россияга сылуу ююнчю КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаплайды. Телефон: 42-49-34

Номерге графикте көре 19 00 сагъатта кыол салынады. 20 00 сагъатта кыол салынады

ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРТАЛАНЫ:
Улбуланы Мурат - директору редактору, Кетерчиланы Зульфия - жууаплы секретары орунбасары, Зезуланы Лида - (1, 2-чы бетле), Сегъланы Валентина - (3,4-чы бетле) - корреспондору.
Тиражы 2100 экз. Заказ № 818
Багытасы 10 сомуду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ БЕГАТЛАНЫ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5
электрон почта: ebor_50@mail.ru